

بسم الله الرحمن الرحيم
السلام عليك يا اميرالمومنين عليه السلام
السلام على المهدي...روحي فداه

فهرست دفتريه غدیر

- ۱..... ترنم غدیر
- ۲..... خطبه غدیر (۱)
- ۴..... آشنایی با غدیر (۳)
- ۶..... درسهایی از غدیر (۳)
- ۸..... ما و امیرالمؤمنین (علیه السلام)
- ۹..... داستان غدیری
- ۱۲..... معرفی کتاب
- ۱۳..... واقعه غدیر از نگاه دیگران (۲)
- ۱۶..... منابع

ترنم غدیر

روز هجدهم ذی الحجه به عیدالله الاکبر معروف است؛ روز عید سعید غدیر که در آن دین خدا به دستور خدا با ولایت امیرالمؤمنین (علیه السلام) کامل شد. به شکرانه این روز بزرگ، اعمال عبادی متنوعی در منابع دینی آمده است که به تعدادی از آنها اشاره می شود^(۱):

۱. روزه گرفتن
۲. غسل کردن
۳. زیارت مرقد حضرت علی (علیه السلام)
۴. خواندن دعای ندبه
۵. در هنگام دیدار با مومنین برای تهنیت این روز جمله زیر را بگوییم:
«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَنَا مِنَ الْمُتَمَسِّكِينَ بِوَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْأَئِمَّةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ»
۶. صد مرتبه خوان این ذکر:
«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ كَمَالَ دِينِهِ وَ تَمَامَ نِعْمَتِهِ بِوَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ»
۷. عقد اخوت
۸. افطاری دادن
۹. از دیگر اعمال توصیه شده برای عید سعید غدیر:
پوشیدن لباس آراسته و پاکیزه، استفاده از عطر، شاد کردن شیعیان، صلوات فرستادن، صدقه دادن، عفو و بخشش دیگران، رفع نیاز برادران دینی، صله رحم، اطعام مومنین، تبسم داشتن، هدیه دادن و

هنگامی که کاروانیان به دستور پیامبر اسلام در محل غدیر توقف کردند؛ جلو رفته‌ها بازگشتند و عقب ماندگان رسیدند، نبی مکرم بر بالای جایگاهی که برایشان آماده شده بود رفتند و برای مردمی که از حج بازمی‌گشتند در خطبه‌ای جامع، شیوا و نورانی فرمودند:

«حمد و ستایش اختصاص به پروردگاری دارد که در یگانگی‌اش بلند مرتبه و در عین یکتایی خود به همه چیز نزدیک است؛ حکومتش با عظمت و سراسر هستی را فرا گرفته و علمش همه موجودات را احاطه نموده است؛ بدون آنکه در مکانی قرار بگیرد. با قدرت و برهان خود بر تمامی موجودات چیره است و مغلوب هیچ موجودی نمی‌گردد. بزرگیش همیشگی و همواره مورد ستیاش بوده است. آفریننده آسمان‌ها است. گستراننده زمین‌ها و حکمران زمین و آسمان است. پاک و منزّه است از صفات آفریدگان، پروردگار فرشتگان و روح است.

فضل و احسان و نعمتش، همه موجودات را در بر گرفته است. همه چشم‌ها را می‌بیند و هیچ چشمی او را نمی‌بیند. بزرگوار و بردبار و صبور است. رحمتش تمام عالم را فرا گرفته است. با نعمت‌هایش بر آفریدگان منت گذاشته است؛ در انتقام‌گیری شتاب نمی‌کند و در عقوبت کسانی که [به خاطر اعمال ناشایست] شایسته مجازات شدن هستند، پیشی نمی‌گیرد. بر تمام ناهان‌ها و باطن‌ها آگاه؛ و هیچ امر پوشیده‌ای بر او پوشیده نیست؛ و هیچ کار پنهانی بر او مشتبه نمی‌شود.

فقط اوست که بر تمام عالم احاطه دارد و بر همه چیز غالب است؛ قوت و نیرو در هر چیزی از اوست و بر هر چیزی توانا است. هیچ چیزی مانند او نیست. او پدید آورنده همه موجودات است؛ هنگامی که هیچ موجودی وجود

نداشت. او جاودانه و برپاکنده عدل است. هیچ معبودی جز او نیست؛ او شکست‌ناپذیر و دانا است. بزرگتر از آن است که دیده‌ها [در ظاهر] توانایی درک او را داشته باشند در حالی که او همه دیده‌ها را درک می‌کند. او بسیار دقیق و آگاه است.

هیچ کس با دیدن [صرف موجودات] قادر به وصف او نیست. هیچ کسی به چگونگی نهان و آشکار او دسترسی ندارد؛ مگر آنکه خداوند عزّ و جلّ خودش راهنمایی و هدایت کند. گواهی می‌دهم که تنزه و پاکی خداوند متعال تمام عالم را پر کرده و نورش تمام ابدیت را فرا گرفته است. خدایی که در انجام امورش نیاز به مشورت هیچ کسی ندارد و در انجام تقدیراتش نیاز به هیچ یار و یآوری ندارد و در تدبیراتش هیچ ناهماهنگی دیده نمی‌شود.

خداوند آفرینش را صورت بخشید بدون اینکه الگویی از قبل داشته باشد و در آنچه آفرید از هیچ کسی کمک نگرفت، بدون اینکه متحمل زحمت و تکلفی بشود. اراده ایجاد کرد، پس به وجود آمد و اراده آفرینش کرد، پس آفریده شد. او خدایی است که هیچ معبودی جز او وجود ندارد.

او خدایی است که هیچ معبودی جز او وجود ندارد، آفرینشش منظم، محکم و زیبا است. عادل است که ظلم نمی‌کند، کریمی است که همه کارها به او بازمی‌گردد. گواهی می‌دهم او خدایی است که همه موجودات در برابر قدرت و عظمتش فروتن و ذلیل هستند. مالک تمام هستی، چرخاننده تمام افلاک است. آفتاب و ماه را آن‌چنان رام کرده که هر یک برای مدتی معین در جریانند. او شب را به روز و روز را به شب که شتابان در پی آن است می‌پوشاند.

خداوند در هم کوبنده هر ستمگر کینه‌ورز است. نابوده کننده هر شیطان سرکش است. هیچ ضد و ماندنی ندارد. یکتای بی نیازی؛ که نزاده و زاییده نشده است و هیچ همتایی برای او نیست. معبود یگانه و پروردگاری بخشنده

است. آنچه او می‌خواهد، اجرا می‌شود و آنچه او اراده می‌کند، انجام می‌شود. می‌داند؛ پس [تمام اعمال و افعال را] برمی‌شمارد....» (۲)

آشنایی با غدیر (۳)

? چرا بیعت با امیرالمؤمنین (علیه السلام) در حین انجام مراسم حج و یا در عرفات و منی مطرح نگردید؟

✓ اگر در حین انجام مراسم حج یا در عرفات یا منی این حقیقت مطرح می‌شد، شاید جاذبه روز غدیر را نداشت و دل‌ها و مغزها را به‌خود جذب نمی‌کرد، چون همه در حال عبادت و انجام مراسم بودند. اما پس از پایان مراسم حج و کوچ کردن حاجیان به‌سوی شهر و دیار خود، زمینه بیشتری برای بیعت با امام (علیه السلام) وجود داشت.

? چرا بیعت با امیرالمؤمنین (علیه السلام) در شهر مکه یا مدینه و یا شهری دیگر و یا مراسم مذهبی دیگری مطرح نشد؟

? فرمان الهی پس از خارج شدن از مکه و در آخرین مراسم حج پیامبر اسلام به رسول خدا (صلی الله علیه و آله) ابلاغ شد. خداوند صحرای بزرگ غدیر را انتخاب کرد که از گذشته محل استراحت کاروانیانی بود که از شهرها و کشورهای مختلف برای انجام مناسک حج به مکه می‌آمدند. غدیر شاهراهی در اتصال و جدا شدن راه حاجیان شهرهای مختلف بود؛ راهی به سمت مدینه در شرق، راهی به سمت کنار دریا تا شام از طرف شمال و راهی به سمت دریا و استفاده از کشتی به طرف مصر و سایر کشورهای آفریقایی از طرف غرب. موقعیت استراتژیک غدیر بهترین مکان برای ابلاغ ولایت امیرالمؤمنین (علیه السلام) بود. اگر در شهر مدینه یا دیگر مراسم مذهبی بیعت با ولایت مطرح می‌گردید، از حضور همه مسلمانان بلاد اسلامی خبری نبود و به یک شهر مانند مکه یا مدینه و یا زمانی مشخص محدود می‌شد. در صورتی که حج مراسمی جهانی و شرکت مسلمانان همگانی است.

? جمعیت حاضر در غدیر خم چه تعداد بودند و اولین کسی که با امام علی (علیه السلام) بیعت کرد چه کسی بود؟

✓ تاریخ نگاران به نقل از شاهدان، جمعیت حاضر در واقعه غدیر خم را از ۹۰ هزار نفر تا ۱۳۰ هزار نفر نگاشته‌اند. پس از ابلاغ وحی، و فراخوان امام علی (علیه السلام) به جایگاه سخنرانی، اول کسی که دست امیرالمؤمنین (علیه السلام) را گرفت و با آن حضرت بیعت کرد، شخص رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) بود و سپس دیگران با امام بیعت کردند.

? اگر در روز غدیر بیعت با امام انجام نمی‌گرفت چه می‌شد؟

✓ خداوند متعال به پیامبرش دستور داد که «آنچه را که از جانب پروردگارت بر تو نازل شده است را به مردم ابلاغ کن که اگر چنین نکنی، رسالت را به پایان نرسانده‌ای (مائده، ۶۷)». با ابلاغ جانشینی امیرالمؤمنین (علیه السلام) بیعت با ولایت، کامل کننده دین مسلمانان شد. اگر بیعت نبود دین کامل نمی‌شد، و امت اسلامی بدون رهبر، سرگردان و مضطرب می‌گشت و دیگر گرد آوردن چنان اجتماع بزرگی غیر ممکن بود و رسالت پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) ناتمام می‌ماند که جبرئیل هشدار گونه وحی الهی را چنین برای پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) خواند: «وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ؛ اگر امروز [برای علی (علیه السلام)] بیعت نگیری رسالت خود را به پایان نبرده‌ای».

? در روز غدیر فرشته وحی چه وعده ای به پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) داد؟

✓ چون پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) از عمق کینه‌توزی مخالفان با خبر بود و می‌ترسید که پس از اعلام ولایت و فرمان بیعت عمومی دست به شورش بزنند، و دست به شمشیر بزنند، و حرمت فرمان الهی، و رسالت در هم شکسته شود از این رو جبرئیل از طرف خدا به پیامبر وعده پیروزی و حفظ سلامت و امنیت داد «وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ؛ خدا تو را از مردم حفظ می‌کند» (مائده، ۶۹) (۳)

➤ جهت مطالعه قسمت (۱) و (۲) «آشنایی با غدیر» به سایت موسسه فرهنگی قرآن و عترت فدک سبز طوس به نشانی www.fadakesabz.ir مراجعه فرمایید.

درس‌هایی از غدیر (۳)

آنچه از داستان غدیر برای ما اهمیت دارد، آموزه‌های غدیر است. وظیفه مهمی برعهده ما قرار داده شده است تا بتوانیم با رفتار و کردار و گفتار خود فضایل امیرالمومنین علی (علیه السلام) را معرفی کنیم. آموزه‌ها و درس‌های غدیر برای جامعه بشری کاربرد دارد.

☆ الگو شدن:

یکی از آموزه‌های غدیر، گزینش بهترین‌ها برای تصدی هر امری است. در طول تاریخ هرجا افراد نالایق بر افراد بافضیلت مقدم شده‌اند، آن جامعه به هلاکت فکری، اخلاقی و عقیدتی مبتلا شده است. غدیر الگویی مناسب در انتخاب و معرفی صالح‌ترین و شایسته‌ترین فرد برای هدایت و رهبری جامعه به جهانیان ارائه می‌نماید. جایگاهی که اصلی‌ترین وظیفه آن، سعادت بشر همراه با زندگی عزتمندانه در دنیاست.

☆ اهمیت مشارکت مردم:

وقتی شخصی عهده‌دار مسئولیتی می‌شود و مردم با او بیعت می‌کنند، به این معناست که مردم باید در کارها حضور گسترده داشته باشند. نتیجه رویکرد صحیح نسبت به انسان این است که انسان مسئولیت‌پذیر است و پیامبران آمده‌اند تا روابط بشری را اصلاح و تصحیح نمایند. در قرآن کریم بخشی از خطاب‌ها فردی و بخشی از آنها اجتماعی است و پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) به مردم یاد می‌دهند که اگر می‌خواهید جامعه موفق داشته باشید، لازمه‌ی آن، حضور

همه جانبه در آن جامعه است. از جمله وظایف مردم نسبت به ولی و امام؛ شناخت کامل اوست و در پی آن است که محبت ماندگار ایجاد می‌شود و اگر این شناخت به درستی انجام نپذیرد، به دنبالش گمراهی خواهد بود. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله پس از ۲۳ سال تلاش بی‌وقفه، مودت و محبت به اهل بیت: را از مسلمانان می‌خواهد چرا که اجر و پاداش رسالت، چنین چیزی را برای ما ایجاب می‌نماید.

اگر امام را اطاعت کردیم، سعادت هم برای فرد و هم برای جامعه خواهد بود.

☆ شناخت امام، رمز سعادت معنوی انسان‌های مومن است:

نماز، رابطه انسان با خدا، روزه، رابطه انسان با خود، حج، رابطه همه ملت‌ها برای اتحاد، زکات، رابطه انسان با دیگران و ولایت کلید همه رابطه‌هاست. امام است که ترازو و چراغ هدایت و کلید همه قفل‌هاست. لذا شناخت امام، رمز سعادت معنوی انسان‌های مومن است. به واسطه امام است که انسان به عرفان و معرفت صحیح دست می‌یابد و به مقام توحید می‌رسد و موحد می‌شود. پس اگر کسی می‌خواهد به حوزه توحید راه یابد به برکت امام است و همه امتحانات به اندازه حضور ما در کنار امام خلاصه می‌شود. در عصری که امام عصر^۷ حضور دارند ما نیز باید زمینه حضور و همراهی خود را با خودسازی، دگرسازی و زمینه‌سازی فراهم کنیم و به همین جهت است که حضور در میدان و در کنار امام، یکی از آموزه‌های غدیر است. غدیر به وجود آمده تا به مردم پیامزد که باید در سرنوشت خود حاضر و سهیم باشند.^(۴)

➡ جهت مطالعه قسمت (۱) و (۲) «درس‌هایی از غدیر» به سایت موسسه فرهنگی قرآن و عترت فدک سبز طوس به نشانی www.fadakesabz.ir مراجعه فرمایید.

نامه ای به دوستدار امیر

سلام دوست من؛ دوستدار علی علیه السلام

رسیده ایم به روزی بزرگ، چه روز فرخنده و مبارکی؛ روزی بزرگ که آن را «عیدالله الاکبر» نام نهاده اند، چه عظمت و شکوهی!

این روزها نام مولایمان حیدر کرار را در نوشته و گفتار، بر در و دیوار، بسیار می بینی. می دانی که همه جا سخن از علی (علیه السلام) است.

نامی که آن را می شناسی و از هر نامی با آن آشناتری. شاید به یاد آوری آن زمانی که هنوز نمی توانستیم پدر و مادرمان را صدا بزنیم یا حتی اسم خود را درست تلفظ کنیم، این نام را می شناختیم.

یادت می آید که در همان خردسالی و نوپایی هر گاه بر زمین می افتادی، پدر یا مادر یا حتی پدربزرگمان یا مادر بزرگمان با هزاران شوق و عشقی که به آموختن نام او به کودکشان داشتند می گفتند: یا علی. بگو: یا علی. بگو یا علی و بلند شو.

و ما چنین برخاسته و بلند شدیم و با یاد و عشق علی (علیه السلام) جان خود را سیراب نمودیم و عطش

وجودمان را فرونشاندیم. و بر همه بالیدیم و با افتخار اعلام کردیم که:

مولایمان علی (علیه السلام) است

همان محبوبی که تمامی واژه ها برای توصیفش با آن همه عصمت و شرافت و فضیلت و حکمت و دلاوری و شجاعت و جوانمردی و غیرت و فتوت و مروت و علم و حلم و وفا و صفایش ... کوتاه و کم اند و هیچ گاه نشد و نتوانستیم تمام

عشق و محبت و شور احساسمان را نسبت به او بیان کنیم؛ نه با گفتار نه با قلم و نه با ... با آن همه وقار و عظمت و هیمنه‌ای که چشم ما دارد و جایی که در قلبمان دارد.

این بود که در نهایت ذوق و با شدت شوق برای پاشیدن تمام عطری که در سینه از مهرش آکنده بودیم گفتیم که نه فریاد زدیم : **جانم علی جانم علی علی علی ...**

و چه لذتی دارد تکرار این نام؛ امام تمامی انسان‌ها، ایمان‌ها و دوران‌ها. علی بی‌همتا؛ نسخه تکرارناپذیر آدمیان بلکه همه آفریدگان . و اکنون غدیر می‌آید

غدیر مولا علی (علیه السلام)؛ امیر مومنان امامان مایه ایمانمان و چه بگوییم؟ غدیر جانمان علی که درودها و سلام‌هایمان بر روح و جانش باد .

آری همین روزهاست عید غدیر؛ عید جاوید و نوروز امید. روزی نو که دین را نوین می‌کند و طراوت به آیین می‌دهد. روز میثاق و وفاق و خانه تکانی دل‌ها از نفاق.

و ما که مسلمانیم و دوست‌دار علی (علیه السلام) آیا آن چنان که پیامبر فرموده:

«روز غدیر افضل اعیاد امت من است»

واقعا این عید را بزرگترین و برترین عیدمان می‌دانیم ؟

داستان غدیری

جزای دشمنی

بعد از جانشینی امیرالمؤمنین (علیه السلام) در غدیرخم، و بیعت مردم با ایشان، این خبر در تمام شهرها پخش شد. اول کسی که با امیرالمؤمنین (علیه السلام) اظهار دشمنی کرد، شخصی به نام "نعمان بن حارث فهری" بود که از دیار خود سوار بر شترش شد و سراغ رسول خدا (صلی الله علیه و آله) آمد.

آن مرد در مقابل پیامبر ﷺ آمد و عرض کرد: یا رسول الله! به ما دستور دادی شهادت به یگانگی خدا دهیم، دادیم. فرمودی من فرستاده خدا هستم قبول کردیم، دستور به جهاد، حج، نماز، روزه، خمس و زکات دادی همه را پذیرفتیم. حال کارت به جایی رسیده که این جوان، پسر عمو و دامادت علی بن ابی طالب [علیه السلام] را به جانشینی خود قرار دهی. آیا این سخنی است که از پیش خود می گویی یا دستوری است که از جانب خداوند متعال به تو نازل شده است؟! پیامبر اسلام ﷺ رو به سوی او کرد و فرمود: «قسم به خدایی که معبودی جز او نیست! این دستور از جانب خداوند متعال است».

در این حال (نعمان) روی از آن حضرت برگرداند و در حالی که سوار بر شتر خود می شد، گفت: "خدایا! اگر این سخن حق است و از جانب توست (من تحمل چنین سخنی را ندارم) سنگی از آسمان بر من بفرست (و مرا به هلاکت رسان)".

این جا بود که نفرینش به اجابت رسید و سنگی از آسمان فرود آمد و در مقابل دیده همگان او را به هلاکت رساند و به مکافات دشمنی خود با ولایت امیرالمومنین (علیه السلام) رسید.

بعد از این حادثه آیه «سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ؛ تقاضاکننده ای تقاضای عذابی کرد که واقع شد! [معارج، ۱]» در مورد این شخص و سوال و جوابش نازل شد.

یقین به جواب در توسل

علامه امینی؛ پس از نوشتن کتاب «الغدير»، يك دوره از آن را برای دكتور «محمد عبدالغنى حسن» فرستاد كه از علمای مصر و شاعر برجسته عرب بود. بعد از آن، دكتور عبدالغنى شعری برای علامه سرود و برای ایشان فرستاد تا از او تقدیر نماید.

علامه امینی در پاسخ، نامه‌ای برای ایشان فرستادند و از سروده و شعر دكتور تشكر كردند. و در ادامه نوشتند: «چرا اصل را گذاشتید و فرع را گرفتید. ای كاش شما به جای تقدیر از من، غدیریه می‌سرودید و نام خود را میان غدیریه‌سراها ماندگار می‌كردید و دوستی خود را نسبت به امیرالمؤمنین (علیه السلام) نشان می‌دادید.

حدود ۲ ماه گذشت و دكتور پاسخ نداد؛ بعد از ۲ ماه، نامه ایشان به دست علامه رسید و علت تاخیر را چنین بیان كرد: «من به این علت پاسخ نامه شما را دیر دادم كه در این دنیا يك دختر بیشتر ندارم و او نیز بیمار شده و اطباء نیز از مداوا كردن او ناامید شده‌اند و دخترم در حال احتضار است. به این علت اصلاً حال شعر گفتن نداشتم. ولی چون شما امر كرده بودید با چشم گریان این غدیریه را سروده‌ام و برایتان فرستاده‌ام».

نامه دكتور روز پنج شنبه به دست علامه رسید. علامه امینی شب به حرم امیرالمؤمنین (علیه السلام) مشرف شدند. فردای آن روز نامه‌ای به فرزندشان حاج آقا رضا دادند و گفتند: «این نامه را برای محمد عبدالغنى حسن پست كن. من دیشب كه به حرم رفتم غدیریه این فرد را برای امیرالمؤمنین (علیه السلام) خواندم و فكر می‌كنم ان شاء الله شفای دختر را گرفتم».

نامه علامه ارسال شد و دو هفته بعد جواب محمد عبدالغنى حسن رسید كه نوشته بود: «سبحان الله، همان شبی كه شما می‌گویید در حرم غدیریه مرا خواندید، دخترم تب شدیدی كرد و بعد از آن بهبود یافت و الان شكوفه خانه من است و این از معجزات مولا امیرالمؤمنین (علیه السلام) است».

غدير؛ بزرگترين عيد خدا

نويسنده: محمدرضا باوفا رده: کودکان ناشر: اعتلای وطن- ۱۳۹۶

موضوع: اين کتاب در مورد اميرالمومنين (عليه السلام) از آن زمان که ۱۳ يا ۱۵ سال بيشتر نداشتند و تنها اجابت کننده دعوت پيامبر (صلي الله عليه وآله) بودند تا زمانی که از جانب خداوند به جانشینی رسول الله (صلي الله عليه وآله) برگزيده شدند نگارش يافته است. در اين کتاب واقعه مهم و بزرگ غدير با زبانی دلنشين، ساده و روان بيان شده است.

غدير؛ حقيقتی بر گونه تاريخ

نويسنده: رضا فراهاديان رده: نوجوانان ناشر: انتشارات جمکران-۱۳۸۵

موضوع: در اين کتاب سعی شده که سير واقعه به ترتيب و مستند با زبانی ساده و گویا، ارائه شود تا هر مخاطب منصفی را به راحتی در فضای معنوی حادثه قرار دهد.

غدير در قرآن

نويسنده: محسن قرائتی رده: بزرگسال ناشر: درس هايی از قرآن-۱۳۸۷

موضوع: در اين کتاب گزيده ای از مباحث درس هايی از قرآن استاد حجت الاسلام و المسلمين قرائتی در موضوع ارتباط آيات قرآنی و عيد غدير به مخاطب ارائه شده است.

من و جدا شدن از مرتضی خدا نکند	که هر که گشت جدا از علی جدا
ز خداست	
تمام قرآن در حمد و حمد بسم الله	تمام بسمله در با علی چو
نقطه‌ی باست	
خدا گواست که امروز هر که پیرو اوست مصون ز نار جحیم و عذاب حق	
فرداست	
علی کسی است که یک ذره از ولایت او نجات بخش تمامی خلق روز	
جزاست	
علی کسی است که یک خردل از محبت او	نکوتر است ز دنیا و آنچه
در دنیا است	
اگر ز خاک درش کسب آبرو نکند	یقین کنید که در حشر
آبرو رواست	
چنان که غیر خدا را خدای نتوان گفت	اگر به غیر علی کس خلیفه گفت
خطاست	
بگو که بند ز بندم جدا کنند به تیغ	ز بند بندم آید ندا علی
مولا است	
اگر به تیغ کشندم و یا به دار کشند	زبان نه بلکه وجودم به
حمد او گویاست	
به حق کسی نبرد راه جز ز راه علی	به هوش باش که راه علی
بود ره راست	
لوا ی حمد به دست علی بود فردا	تمام محشر در ظل این
بلند لواست	

پیمبران همه در تحت دین لوا آیند	که این لواى مقدس همان
لواى خداست	
مرا به روز قیامت به خلد کاری نیست	بهشت من همه در
صورت علی پیداست	
جهنم است بهشتی که بی علی باشد	جحیم با رخ نورانی علی ،
زیباست	
تمام عالم ایجاد بی وجود علی	بسان کشتی بی ناخدای در دریاست
مرا بس است تولای چهارده معصوم	که این ولایت فوق تمام
نعمت‌هاست (۵)	

واقعۀ غدیر از نگاه دیگران (۲)

در بررسی روایات، کمتر حدیثی در میان احادیث اسلامی از نظر سند و اعتبار به پایه حدیث غدیر می‌رسد. این حدیث هزاران بار در منابع روایی اهل سنت تکرار شده و مورد تأیید بزرگان ایشان قرار گرفته و جمع کثیری از عالمان اهل سنت به متواتر بودن این حدیث اعتراف کرده‌اند.

یکی از دانشمندان برجسته اهل سنت که درباره حدیث غدیر کتابی نگاشته و قطعی و متواتر بودن این حدیث را اثبات کرده است، "محمد بن جریر طبری" است. طبری محدث، مفسر، فقیه و مورخ برجسته سنی مذهب قرن سوم و اوائل قرن چهارم هجری و شخصیتی شناخته شده است که می‌توان او را در ردیف برخی از بزرگ‌ترین مؤلفان سنی مانند خطیب بغدادی، ابن جوزی، شمس‌الدین ذهبی و ابن حجر قرار داد. نفوذ چشمگیر نوشته‌های او، به ویژه دو کتاب تاریخ و تفسیر او بر آثاری که پس از او نگارش یافته، برای شناخت برجستگی او کافی است.

کتاب تاریخ او که به «تاریخ طبری» مشهور است، یکی از مهم‌ترین منابع مطالعاتی تاریخ اسلام است. کتاب تفسیرش که به «جامع البیان» و «تفسیر طبری» معروف است، یکی از قدیمی‌ترین، جامع‌ترین، مهم‌ترین و تأثیرگذارترین تفاسیر جهان اسلام است.

طبری کتابی به نام «الولایه» یا «طُرُق حدیث غدیر» دارد که در آن به تحقیق درباره اسناد حدیث غدیر و شخصیت‌هایی از اهل سنت که این حدیث را نقل کرده‌اند، پرداخته است. انگیزه طبری در تألیف این کتاب اظهار نظر یکی از علمای اهل سنت به نام «ابوبکر بن ابی داوود سجستانی» بود که با طبری در یک دوره زندگی می‌کرد. در مجلسی درباره عدم صحت حدیث غدیر صحبت می‌کند و چنین بیان می‌دارد که امیرالمؤمنین (علیه السلام) اساساً در حجة الوداع حاضر نبوده است تا غدیری در کار بوده باشد. این سخن، خشم طبری را بر می‌انگیزد و او را به نگارش این رساله در اثبات درستی حدیث غدیر وامی‌دارد.^(۶)

ظاهراً طبری در کتاب الولایه هفتاد و پنج طریق مختلف برای حدیث غدیر گرد آورده است؛ یعنی با هفتاد و پنج سند مختلف حدیث غدیر را نقل کرده است تا اثبات کند که این حدیث متواتر و قطعی است.

در سال‌های اخیر تاریخ‌پژوه معاصر استاد رسول جعفریان به جمع‌آوری این نقل‌ها از کتاب‌های مختلف پرداخته و پس از تصحیح آنها، در سال ۱۳۸۶ آن را تحت عنوان «بخش‌های بر جای مانده کتاب فضائل علی بن ابی طالب (علیه السلام) و کتاب الولایه» به چاپ رسانده است و در آن ۱۳۱ روایت در فضیلت امیرالمؤمنین (علیه السلام) و ۳۵ طریق برای حدیث غدیر را ذکر کرده است.

برای نمونه، حدیثی درباره غدیر که طبری در این کتاب آورده است را مرور می‌کنیم:

طبری از اُبی‌گُریب از شاذان از شریک از ادريس الأودی از برادرش داود بن یزید نقل می‌کند که: «دَخَلَ أَبُوهُرَيْرَةَ الْمَسْجِدَ، فَاجْتَمَعَ النَّاسُ إِلَيْهِ، فَقَامَ إِلَيْهِ شَابٌّ، فَقَالَ: أُنْشِدْكَ بِاللَّهِ! أَسَمِعْتَ رَسُولَ اللَّهِ يَقُولُ: مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالَاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ؟ قَالَ نَعَمْ!»؛ ابوهریره وارد مسجد شد؛ مردم اطرافش جمع شدند و جوانی برخاست و گفت: تو را به خدا قسم می‌دهم آیا تو از رسول خدا ﷺ شنیده‌ای که فرمود: «هر کس من سرپرست و صاحب اختیار او هستم، پس علی علیه السلام سرپرست و صاحب اختیار اوست»؟ ابوهریره گفت: بله!». (۷)

منابع

- ۱- برگرفته از کتاب مفاتیح الجنان، اعمال روز عید غدیر.
- ۲- الاحتجاج، ج ۱، ص ۵۵، احمد بن علی طبرسی، نشر مرتضی، مشهد، ۱۴۰۳ق، اول، تحقیق محمدباقر خراسان.
- ۳- غدیر شناسی (پاسخ به ۱۱۰ پرسش پیرامون غدیر، برای نوجوانان و جوانان). محمد دشتی، قم - ایران: مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امیرالمومنین علیه السلام، ۱۳۸۶ش.
- ۴- «درس‌هایی که از غدیر می‌گیریم» برگرفته از سایت:

www.fa.mouood.com/۲۳۸۶۹/news/cultural-news/

۵- تلخیص از « پیام نور به لب‌های پیک وحی خداست (غذیریه ۱۱۰ بیت)»،
نخل میثم، ج ۱، به آدرس:

<http://nakhlemeysam.ir/page/payame-noor-be-labhaye>

۶- (تذکرۃ الحفاظ، ج ۲، ص ۲۰۲؛ تاریخ مدینة دمشق، ج ۵۲، ص ۱۹۷ -
(۱۹۸)

۷- جهت مطالعه بیشتر ر.ک: «بخش‌های برجای مانده کتاب فضائل علی بن
ابی طالب و کتاب الولایه»، رسول جعفریان، تهران، دلیل ما، چاپ اول،
۱۳۸۶ ش.